

ACC. N:R. M. 7231: 1-4.

Landskap: Småland Upptecknat av: Frans Petersson
Härad: Kinnared Adress: Smövamåla, Urshult
Socken: Urshult Berättat av: Densamme
Uppteckningsår: 1941. Född år 1884 i Urshult

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Näslorna i folklig tradition. s. 1-4.

L. u. f. 28.

Benämningar på näslor. s. 1.
Näselkål. s. 1-3.
Näslor som kreatursfoder. s. 3-4.

Skriv endast på denna sida!

Nässlorna i folklig tradition.

Nässlan kallas här "näta", i beständ
säm "nätan". I flertal "nätar", "nätarna".
Bjämnässlan benämnes "ethernäta".

P. U. F. 28

Alltsedan urminnes tid har det
här varit sed att på vägen använde
nässlorna till kål, nässelkål (nätkaul).
Förr smet "nätarna" hade hannit bli
tre å fyra tum, skördades de medelst
en kniv eller sax, varefter man rensade
dem från den smuts, som fanns på
desamma. Förr smet detta var gjort, sköjde
man dem i vatten, varefter man med
en handyx (hangyx) finhackade dem
i ett hacktråg av trä, vilket här
benämndes "hackedalja". Efter full-
bordad hackning sköjdes "nätarna" ämne
varefter de tillsammans med fläskspad

och karrgrön kokades till kål, som i likhet med annan dylik "supamat" (syppamat-syppesmat) skulle serveras och ätas varm.

Till "nätkaul" användes endast den vanliga bränn- eller etternässlan. Så länge nässlan var späd och blott fyra å fem tum lång, så användes hela stjälken till kål, men sedan "nätan" på grund av tilltagande ålder börjat hårdna, tillvaratogs man blott dess blad, under det att den egentliga stängeln skrotades. Var nöden hård och bröstet på livsmedel star, så åt man "nätkaul" tills den dag kom, då man kunde börja använda nappotatis. Det fanns ingen bestämd dag, när man skulle börja äta nässelkål, och inte heller viss dag, när man skulle upphöra med den. Men ju tidigare man kom i tillfälle att tillreda

"nätkaul", desto bättre var det.

Nässlor ha understundom använts till kreatursfoder. Nässlor av alla slag skördades och hackades i en "hackke" eller "hackedalja", varefter de begötes med varmt vatten. Sedan mjöl, gräpe eller kli blivit tillsatt, sammanrörades det hela, vilket därefter utfodrades på såväl svinen som hönsen. Hönsens "drav" skulle givetvis vara betydligt tunnare och fastare än det vällingliknande röra, som man serverade svinen.

Större delen av de kring gårdshusen växande nässlorna skördades emellertid i regel samtidigt med de övriga på vägkanten, dikenrenar och rabatter växande fodergräs, och fick sedan vid inbärgningen av dessa följa med in på "hästlinnet", varefter nässlorna i likhet med det andra stråfodret

ACC. N:R. M. 7231:4.

41

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

utfodrades på nätkreaturen.

När man före gav korna torra nässe-
och tistelstänglar, så hette det:
"Di man gärna kille dem i majen."

Var en jordbrukare i avsaknad av nässet
på sin gård, så hände det, att han av
mågon granne fick några stånd av denna
växt, vilka han därefter flyttade hem
till sig.